

Rusiya Jurnalistlər İttifaqının müraciəti qərəzlidir

"Sputnik Azərbaycan"ın saxlanılan əməkdaşları jurnalist kimi deyil, siyasi və kəşfiyyat xarakterli fəaliyyətlə məşğul olublar

Dünyada fəaliyyət göstərən bütün jurnalist təşkilatlarına bəllidir ki, Rusiyada uzun illərdir jurnalistika demokratik cəmiyyətlərdəki kimi azad və obyektiv rolunu yerinə yetirə bilmir. Dövlətin sərt nəzarəti, senzura, həbslər və informasiya məhdudiyyətləri müstəqil medianı tamamilə sıradan çıxarıb. Bu ölkə əhalisi üçün yeganə informasiya mənbələri dövlət nəzarətində olan onlayn media qurumları və televiziyalardır. Bu proses xüsusilə 2022-ci ildə Rusiya-Ukrayna müharibəsi başladıqdan sonra daha da amansız hal alıb, hazırda bu ölkədə media qurumlarına və jurnalistlərə ciddi senzura tətbiq olunur.

Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin üzvü, "Azxeber.com" informasiya portalının baş redaktoru Hacıbəy Heydərlı qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, son 3 ildə müharibə ilə bağlı "yalan informasiya yaymaq" adı ilə çox sayda jurnalist cinayət məsuliyyətinə cəlb olunub, sosial mediada fəaliyyət göstərən bloqçular və müstəqil yazarlar həbs edilib. Bir çox müstəqil media subyekti isə ya fəaliyyətini dayandırıb, ya da ölkədən kənara köçüb. "Rusiyada təkcə media qurumlarında deyil, sosial şəbəkələrdə də tənqidi fikir yazmaq müşkül məsələyə çevrilib. Bir sözlə, Rusiyanın müstəqil mediadan, jurnalistikadan, obyektivlikdən və söz azadlığından danışmağa mənəvi haqqı yoxdur. Əminliklə deyə bilərik ki, bu ölkədə jurnalistika artıq informasiya yaymaq yox, rejimin ideoloji mövqeyini təbliğ etmək funksiyasını yerinə yetirir. Bu, təkcə media qurumlarına deyil, eyni zamanda "Teleqram", "Yutub" və "TikTok" kanallarına da aiddir. Bu ölkədə artıq media subyektləri deyil, sosial media platformaları, kanalları da öz fəaliyyətlərini hakimiyyətdən gələn təzislər üzərində qurublar", - deyərək əlavə edib.

Baş redaktor bildirib ki, "Novaya qazeta" kimi Nobel mükafatlı nəşrin fəaliyyətinə son qoyulması ölkədə medianın boğulmasının rəsmi simvolu ki-

mi dəyərləndirilə bilər. İndi Rusiyada təbliğatçı yox, jurnalist olmaq istəyən şəxslər ya həbs edilir, ya da sürgün olunur. Rusiya televiziyaçıları və əsas xəbər portalları isə hakimiyyətin sifarişləri ilə çalışan təbliğat məşinına çevrilib. Müharibəni "xüsusi əməliyyat" adlandırmaq məcburiyyəti, minlərlə insanın həyatını məhv edən faciələrin təhrif olunaraq verilməsi, jurnalistikanın əsas missiyasının - həqiqəti deməyin tam inkarıdır. Hazırda Rusiyada ən təhlükəli peşələrdən biri, bəlkə də birincisi jurnalistikadır. Son illərdə xeyli jurnalist ya qətlə yetirilib, ya həbs edilib, ya da sürgünə göndərilib. Dünyada Rusiya qədər jurnalistlərə basqı edən, təqibə məruz qoyan barmaqla sayılacaq qədər az ölkə var. Bu şəxslərin tək bir günahı onların jurnalist olmaqlarıdır. Onlar sərbəst araşdırmaları və yazılarına görə həyatlarını itirirlər. Bütün hallarda ya qətlin sifarişçisi tapılmayıb, ya da istintaq şübhəli dərəcədə qeyri-şəffaf aparılıb. Onların ölümləri Rusiyada jurnalistikanın nə qədər təhlükəli peşəyə çevrildiyinin göstəricisidir.

H.Heydərlı qeyd edib ki, Rusiya Jurnalistlər İttifaqı isə bütün bu neqativ olaylara, jurnalistikanın boğulmasına, tanınmış jurnalistlərin qətlərinə səssiz qalıb və prinsipial mövqe nümayiş etdirməyib: "Onun fəaliyyəti formal, ehtiyatlı və çox zaman rejimlə uzlaşan bir

xarakter daşıyıb. Bu səbəbdən Rusiya daxilində və xaricində yaşayan müstəqil jurnalistlər, beynəlxalq təşkilatlar Rusiya Jurnalistlər İttifaqını (RJİ) etibarlı müdafiə platforması və etibarlı jurnalist təşkilatı kimi görmürlər. RJİ sadəcə hakimiyyətin dediyini edən təbliğatçı bir qurumdur. Maraqlı məqam isə odur ki, öz ölkəsində jurnalistikanın bu qədər boğulmasına, məhv edilməsinə səssiz qalan Rusiya Jurnalistlər İttifaqı rejimə yaxın media əməkdaşları - xüsusilə "Sputnik", "Russia Today", "Zvezda" kimi açıq şəkildə FSB və Müdafiə Nazirliyi ilə əlaqəli qurumlarda işləyən əməkdaşları xarici ölkələrdə həbs olunduqda dərhal "söz azadlığının boğulması" bəyanatlarını verir. Bu, onların ikiüzlülüynün bariz nümunəsidir. Bu yanaşma Rusiya Jurnalistlər İttifaqının gerçəkdən jurnalist hüquqlarının müdafiəçisi deyil, informasiya müharibəsinin aləti olduğunu sübut edir".

Ekspert deyib ki, beynəlxalq jurnalist təşkilatları və insan haqları qurumları bu cür "jurnalist birlikləri"nin əsl funksiyasını araşdırmalı, onları müstəqil peşə qurumları kimi deyil, siyasi təsir və manipulyasiya vasitəsi kimi qiymətləndirməlidirlər. Onlar RJİ-nin bu ikili standartlarını ifşa etməli, onu peşəkar dəyərləri təmsil etməyən bir qurum kimi rəsmi şəkildə tanınamalıdır. Rusiya Jurnalistlər İttifaqı "Sputnik Azərbaycan"ın saxlanılmış əməkdaşlarını "jurnalist" statusu ilə müdafiə etməyə cəhd göstərməklə, həm peşə etikasını pozur, həm də özünün uzun illər ərzində nümayiş etdirdiyi qeyri-obyektiv və siyasətyönümlü mövqeyini bir daha təsdiqləmiş olur. Beynəlxalq təşkilatlar bilməlidir ki, həmin şəxslər Rusiya Federasiyasının Federal Təhlükəsizlik Xidməti (FTX) ilə əməkdaşlıq ediblər və jurnalist fəaliyyəti ilə bağlı olmayan tapşırıqları yerinə yetirmək məqsədilə Azərbaycanda olublar. "Mövcud məlu-

matlara görə, həmin şəxslər Azərbaycanda jurnalist fəaliyyətini həyata keçirməyib, əksinə, peşə fəaliyyətindən kənar, xüsusi xidmət orqanları tərəfindən verilən tapşırıqları yerinə yetirmək məqsədilə ölkədə olublar. Bu, onların adi jurnalist kimi deyil, siyasi və kəşfiyyat xarakterli fəaliyyətlə məşğul olmalarını ortaya qoyur. Belə hallarda həmin şəxslərin saxlanılması hüquqi baxımdan tam əsaslandırılmış və mövcud qanunvericiliyə uyğun addımdır. Beynəlxalq standartlara görə də əgər hər hansı şəxsin xarici xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqəsi sübuta yetirilərsə, bu, onun ölkənin milli təhlükəsizliyinə təhlükə törətməsi kimi qiymətləndirilir və müvafiq tədbirlər görülür", - deyərək H.Heydərlı əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, bu baxımdan Rusiya Jurnalistlər İttifaqının həmin şəxsləri sırf jurnalist kimi müdafiə etməsi yanlışdır və peşə etikasına ziddir. Hər bir jurnalist təşkilatı yalnız müstəqil, peşəkar və hüquq normalarına riayət edən jurnalistləri müdafiə etməli, siyasi məqsədli fəaliyyət göstərən şəxsləri qorumaqla yanlış signal verməməlidir. Beynəlxalq jurnalist təşkilatları və insan hüquqları institutları RJİ-nin fəaliyyətinə obyektiv qiymət verməli, onu müstəqil jurnalistikanın təmsilçisi kimi deyil, rejimyönümlü informasiya vasitəsi kimi tanımalıdır. Bu cür qurumların peşəkar jurnalistləri təmsil etmək hüququ ciddi şəkildə sual altındadır və bu məsələ beynəlxalq müstəvidə açıq şəkildə müzakirə olunmalıdır. Beynəlxalq təşkilatlar bu məsələdə Azərbaycanın haqq səsinə dəstək verməli və RJİ-yə əsl həqiqəti bir daha xatırlatmalıdırlar. Bu, jurnalistika prinsipləri baxımından ən obyektiv addım olar.

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"